

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt XXV. Ex Herodis etiam regis pœna ostenditur, quàm justa diuinæ
vindictæ seueritas, in morbis & cladibus inferendis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

cere neglexit, & in primo morsello, ut putabat, muscam ori illatam, sensit quam cum nulla arte eicere valeret, deglutivit, & immediatè obfessa fuit, semper tamen usum rationis bonum habuit, licet saepe satius vexaretur à damone. Cum autem in domum parentum cum magna mœstitia reduceretur, & diutissime nullus reperiretur, qui illà liberare posset, tandem quidam frater nostri Ordinis, nunc magister Godfridus Schlüssel, sacra Theologia Professor, calamitati parentum & puella compatiens, se de eius exorcizatione intromisit pacto tali premio, ut si liberaretur, nihil terreni exorcista daretur, sed puella in castitate soluta, si vellet, liberè, & non in matrimonio, de cetero Deo militaret. Legit igitur Pater prefatus missam, obtulit obfessa oblationem consuetam, in eadem affuit per totum, & in nullo vexari videbatur, finitoq; officio, post satis diutinum exorcismi actum, membris omnibus virginei corporis panè percòtusis, exijt demon, & ita virgo deinceps Domino in castitate seruit. Quàm multi hanc in culpa, quàm pauci in poenitentia imitantur? Quàm multos ira adigit, ut in nomine se diaboli facere dicant, quidquid faciunt? Quid igitur mirum, si puniantur? quod volunt, patiuntur, optata impetrant, reprehensionem parvam non sustinent, ut graviùs castigentur. Quare sapienter monet Salomon: *Disciplinam Domini, fili mi, ne abijcias, nec desicias, cum ab eo corripis.* Nemini impatiens magis nocet, quàm sibi met ipsi.

Prou. 3. 11.

C A P V T XXV.

*Ex Herodis etiam regis pœna ostenditur, quàm justa sit diuina vindicta seueritas, in morbis & cladi-
bus inferendis?*

 Mne vulnus sentitur, & dolorem parit; sed nullum magis, quàm quod capiti infligitur. Ibi enim plures sunt nerui, & periculum vitæ præsentius incurritur. Ita sanè vulgus, & cetera Reipublicæ membra gemunt, quando fortunæ aut vitæ aliquod damnum subeunt; sed multò grauior est plaga, quam Princeps, Reges, & Imperatores patiuntur. Hinc, quemadmodum ad intentum icum brachia objicimus, ne caput laedatur; ita etiam subditi se se pro Principibus suis exponunt, ne illi ali-

quid detrimenti patiantur. Subditi priuatam domum, aut agrum, aut vitam amittunt, Principe & Rep. stante; at cum Princeps euertitur, aut ab hoste superatur, clades est communis per totam Prouinciam deriuanda, iuxta illud: *Percutiam pastorem, & dispergentur oves gregis.* Ita cum omnis exercitus decollatum Holofernem audisset, fugit mens & consilium ab eis, & solo tremore & metu agitati fuga presidium sumunt. Ita, cum Pharaone rege, Ægyptij perierunt. Ita mortuus est Saul, & tres filij eius, & armiger ilius, & vniuersi viri eius, in die illa pariter. Ita quando captus est Sedecias rex, omnes bellatores, qui erant cum eo, dispersi sunt, & reliquerunt eum. Quare meritò Ecclesia, & omnis populus orans pro capite suo, ait: *Domine saluum fac regem: & exaudi nos in die, quâ inuocauerimus te.* Quia autem saepe DEVS non exaudit orationem populi, sed sinit eiusmodi Principes extrema pati, sicut Sedeciam, quem Nabuchodonosor rex comprehendit, filios autem Sedecia occidit coram eo, & oculos eius effudit, & in catenis, & adduxit in Babylonem; idè multi miseratione nimia moti, Domini iudicia ignorantes trahuntur in tentationem. Hi ut videant iustitias DEI, afferam regem omnibus notum, & ostendam quàm meritò sit à DEO etiam grauissimis malis punitus. Exemplum tantò erit efficacius, quantò testatius, quantoque minus potest de eius veritate dubitari.

II.

Gorionides
Iudæus Fusè
Flauius Iosephus Hierosolymitanus
Sacerdos. li. 37. Antiquit. cap. 8. Euseb. lib. 7. hist. 8. Card. Baron. An. Christi 8. Philo lib. 2. de temporibus, & alij.

Est id etiam in pueros notissimum de rege Herode, quo Hierosolymis regnante, natus est Christus. Is postquam diuitijs, & potentia florens ad septuagesimum iam accedebat annum, eousque prospera vsus fortuna, multis, velut agmine facto, repente obrutus est malis. 1. Eum filij æmulatione inter se collisi, multis falsis accusationibus & delationibus incenderunt. 2. Quòd vni plus faueret quàm alteri, etiam conuicijs & ignominiosis querelis contristârunt. 3. Antipater, cui regnum, post se, destinârat, ut æmulos tolleret, duos fratres suos, per delatores in tantum Herodis odium perduxit, ut eos non conuictos interfici iuberet, Alexandrum scilicet, & Aristobulum. 4. Ille ipse Antipater, quem regni successorem voluerat esse, Herodi parenti, quòd nimis diu viueret, venenum parauit. 5. Eiusdem Antipatri calumnijs in Archelaû & Philippû mirè exasperatus est. 6. Olim Aman

Aman cum vidisset Mardocheum sedentem ante fores Palatii, & non solum Esther. 5. 9, non assurrexisse sibi, sed nec motum quidem de loco sessionis sue, indignatus est valde: & dissimulata ira, reuersus in domum suam, conuocauit ad se amicos, & Zares uxorem suam: & exposuit illis magnitudinem diuitiarum suarum, filiorumque turbam, & quanta eum gloria super omnes Principes & seruos rex eleuasset. Et post hac ait: Regina quoque Esther nullum alium vocauit ad conuiuium cum Rege, prater me: apud quam etiam cras cum rege pransurus sum. Et cum hac omnia habeam, nihil me habere puto, quam diu uidero Mardocheum Iudaeum sedentem ante fores regias. Adeo semper mundi felicitatibus acetum aspergitur, quod sanè omnium est acerbissimum, si honorem morder. Quod Amani, idem & Herodi contigit: Nam mirum in modum efferatus est, ait Iosephus, ira impatiens, & amarulentus in rebus omnibus: in causa erat opinio contemptus, quodque existimaret, gentem latari suis infortunis. 7. Quam opinionem confirmauit quorundam apud populum gratiosorum seditio; in qua iuuenes, clare meridie ascendentes detractam aquilam conciderunt securibus, inspectante congregata in templum multitudine. Nam supra maiorem portam templi dedicauerat donum pretiosum aquilam auream magni ponderis. Hac multaque alia animam Herodis cruciauerunt. Corpus autem non minoribus tormentis erat occupatum. 8. Itaque lento calore torrebatur, qui non tam externo tactu deprehenderetur, quam intus popularetur viscera. Ad hunc modum principium quoddam Acherontici ignis intus sentiebat, cuius ut acrior esset cruciatus, nihil apparebat eum visitantibus, & ob id fingere eum dolores iudicantibus, nullaque ob hunc aestum misericordia motis. Quod sanè ægris inprimis dolet, si se dolere, videant nemini dolere; sed tristi dumtaxat imaginatione conqueri putentur. Erat autem ardor ille, quo torrebatur, non sicut eorum, qui uiui in rogo cremantur, quorum tormentum ultra semihoram non durat, sed erat admodum diuturnus, multas non solum horas, dies, & menses, sed etiam annos perdurans. Nam post Christum natum octo annis superuixit, nec diu ab occisis innocentibus impunitum fuisse, credibile est. Certè quinque diebus ante mortem suam, cum filium Antipatrum in carcere iussit interfici, iam pro mortuo habebatur, Satis fuis-

fec tormenti, quinque diebus & quinque noctibus fuisse vltulatum. Quamquam utique necesse sit credere eum longè diutiùs afflictum; cum diu sub cura medicorum fuerit, multumque temporis abierit, in medicamentis conquirendis; quia etiam, cum ultra Iordanem fluvium profectus sit, ut calidis se aquis foveret, apud Callirhœn qua præter vim medicam potu quoque jucunda sunt. Haec aqua in lacum bituminis feracem effluit. Ibi de medicorum consilio immisus fovendus in refectum oleo solium, visus est illi iam agere animam. At balnea hæc per multos dies, immò hebdomadas durant. Diu igitur in igne illo vivus torrebatur. 9. Non exigua crux est, fame torqueri & siti. In fabulis Ceres Eriſichthonem punitura,

Ouid. lib. 8.
Metamorph.

*Est molita genus pœna miserabile. si non
Ille suis esset nulli miserabilis actis.
Pestifera lacerare fame.*

Luc. 36 24.

Et Tantalus inter aquas vltus fuit. Sitis illi pro igne erat. In Evangelio dives ille nonnè siti cruciatus fuit, cum diceret: *Pater Abraham, miserere mei, & mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui in aquam, ut refrigeret linguam meam: quia crucior in hac flamma?* Herodi aderat & vehemens voracitas, cui necesse esset, continuo cibos suggerere. Vbi autem multi cibi sumuntur, ibi sitis multa oritur. 10. Simul vexabatur intestinorum exulceratione, & colicis passionibus. Tormina aliqui vocant; quæ inter acutissimos morbos numerantur. Colligi potest dolor è clamoribus, & varijs gestibus, qui eduntur ab ijs, qui hoc morbo laborant. 11. *Pedes tumebant phlegmate humido & pellucido similiterque inguina, ipsa quoque vereda putrefacta scatebant vermiculis, accedente fœda, nec minus molesta tentigine.* Adeò & podagræ morbus & Gallica lues, & quidquid explicari turpe est, accessit. Soli vermiculi bullientes è vivo cadavere agminatim eum circumdederunt, & cooperuerunt. 12. Ex his omnibus extitit fœtor gravissimus, qualis è putridis cadaveribus, aut ex Averno expirat; ut eum omnes horrerent accedere, & multis diebus fœtorem non possent abluere, qui eum tetigissent. 13. *Super hac omnia nervorum contractione laborabat, & difficultate anhelitus.* 14. Præ nimio dolore aliquando cibi tamen avidus, malum simul & cuscillum poposcit. Solebat enim
& antea

& antea pro se repurgatum paulatim incidendo comedere. Tunc verò circumspiciebat ferire seipsum cupiens: perpetrassetq; facinus, ni Achabius nepos istum praueniens, clamore sublato, cohibuisset eius dexteram. In hunc modum, diu, atrocissimè rex Herodes est perexcruciat, & alij quoque longè crudelissimè per illum, de quibus, paulò infrà, loquemur. Sed hæc fuerunt tantùm initium dolorum. Nam mortuum exceperit damnatio & ignis sempiternus.

Posset aliquis quærere, Cur Diuina bonitas creaturam suam tanta pati sinat? An non præstaret non esse, quàm sic esse? & An non talis ad Deum dicere possit: *Mutatus es mihi in crudelem, & in duritia manus tua aduersaris mihi?* Potest sane dicere, sed quia ipse, ex miteri ordissimo, Deum sibi crudelem fecit. Sunt tempora gratiæ & misericordiæ, quibus nisi homo viator uti velit, palàm edicit Propheta: *Ecce dies Domini veniet, crudelis, & indignationis plenus, & ira furorisq; ad ponendam terram in solitudinem & peccatores eius conterendos de ea.* Et tali homini utique præstaret, non esse, quàm esse, cum ipse Christus dicat de simili: *Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille.* Ei scilicet bonum erat, non autem Deo, cuius iustitia æquè debet, ac innocentia innotescere; non item nobis, quibus hoc pacto mundi vanitas ante oculos ponitur, & exemplum diuinæ severitatis est vtilissimum. Deus bone, quid diuites tamquam Diuos & quosdam Deos admiramur? Ecce Herodes in omni sua potentia, gloria, rerum abundantia, infelicior est, quàm qui in ponte leudet mendicus; hic enim, cuius totum conuiuium est panis mucidus, adhuc lætatur: ille qui margaritas, qui vniones, qui aurum portabile, qui gemmas bibit, jacet in lecto, tamquam in rogo, & à vertice capitis vsque ad plantam pedis est plenus cruciatu. Et hoc quidem in hac vita, post hanc autem vitam, quis non mallet esse Lazarus, quàm diues ille? *Factum est, ut moreretur mendicus & portaretur ab Angelis in sinum Abraha.* Ecce quàm nobilis pompa funebris? *Mortuus est autem & diues, & sepultus est in inferno.* Quod planè & Herodi contigit. Nam, ut Iosephus scribit, *funus parabatur regi Herodi, Archelao curante ut exequia patri fierent quàm splendidissima, & omnem ornatum profere-*

III.

Iob. 30. 21.

Isa. 13. 9.

Matth. 26. 24.

Luc. 16. 22.

Ioseph li. 17.
Iud. Antiq.
cap. 10.

vente.

rente, ut in pompa comitaretur mortuum. Ferebatur autem in lectica aurea, distincta varijs gemmis pretiosis, & instrata purpura. Corpus quoque amictum erat purpura, imposito capiti diademate, & desuper corona aurea, sceptrorq; in manu dextera. Lecticam stipabant filij, & cognatorum numerus. Hos sequebantur milites distributi per nationum genera. Primum satellites, deinde Thraces, post hos Germani, & deinceps Galli, omnes instructi velut ad praelium. Reliqua deinde exercitus multitudo armata, sub suis ducibus ac centurionibus. Hos sequebantur quingenti famuli ferentes aromata. Ne cadaveris intolerabilis foetor omnes fugaret scilicet. Ea pompa processit Herodum usq; per octo stadia, ubi, quemadmodum ante mandauerat, sepultus est. Ita quidem corpus habebatur, quod nihil sentiebat. Quid hzc pompa inuit? immò quàm miserabilis fuit, cùm de anima dici queat, *Mortuus est dives, & sepultus est in inferno?* O vanitas vanitatum! Quàm multum sunt solliciti mortales de corporis & externæ pompæ ornatu; & quàm parum de animæ suæ statu! Diligenter recordantur in mortis articulo, immò & in testamento, quid circa corpus & funus fieri velint, & raro, quid animæ futurum sit, meminerunt. Quale enim animæ funus putatis fuisse, quod dæmones duxerunt? Quibus cachinnis, quibus triumphis Herodem duxisse in supplicia inferorum? ad aliam famem, sitim, tormina, & ardorem, & æternum inextinguibiles flammis?

Luc. 16. 22.

IV. Sed ne quis putet, DEVM nimis crudelem fuisse, *constans erat, inter viros diuinos, & fatidicos opinio*, ait Iosephus, *regem laesa tot modis pietatis Deo poenas expendere*. Nam audite Herodis vitam, qui mortem intellexistis, & mirabimini, Deum tam longanimem fuisse, & usque ad sexagesimum septimum, & ferè usque ad septuagesimum annum illi vitam patientissimè concessisse. Quis enim ex vobis, inimicum suum, cuius vitam & necem in potestate haberet, hostilia quotidie molientem tam diu toleraret? 1. Herodes non à Iudæis, sed à Philisthæis origine, obscuris natalibus, tracta, ad Iudæos, teste S. Ambrosio, sic transijt. Antipater parens illius ab Idumæis prædonibus Iudæorum, prope Ascalonem, in templo Apollinis captus, ob inopiam proavi Hieraldi, lytrum non potuit soluere. Coactus est igitur in-

ter-

ter Idumæos, tamquam mancipium permanere. 2. Ibi natura callidas, & ad res novas pronus, varijs artibus & politicis ver-
 futijs imbutus ita profecit, vt regis Iudæorum Hircani intimus
 consiliarius fieret; quo rex etiam legato in negocijs bellicis vsus
 est. Ille autem non tam regis, quàm suas res agens, de ærario
 Hircani Iulio Cæsari egregiè succurrit: Hircanoque, homine
 minimè malo, nihil suspicante, effecit, vt ei Iulius, guberna-
 tione civili adempta, summi sacerdotij dignitatem conferret,
 in speciem honoris, & regni adempti compensationem: Anti-
 patro autem optionem dabat eligendi sibi in Iudæa quamcumq;
 ditionem, quem & Iudææ constituit gubernatorem. 3. Hoc
 honore potius Antipater, vt de eo testatur Epiphanius, se cum
 Herode, non religionis ergo, sed quia Iudæi cum gentibus non
 poterant esse familiares, passus est circumcidi. Quo pacto mul-
 ti hypocritæ, officij aut temporalis lucri gratia simulant se Ca-
 tholicos, aut pios, & nescio quæ non faciant. Et, sicut istis ne-
 cesse est, ita Herodes duas inter se se miscuit religiones, seu, vt
 verius dicam, falsos Gentilium errores, cum religione Iudæo-
 rum, in qua admodum tepidus, immò frigidus erat; similis am-
 phibio. Nam & templum Iudæorum contra Gentilium milites
 defendit, & nouum à fundamentis excitauit; sed & Gentilium
 spectacula, festa, & simulachra erexit, aliaque legibus Iudæorū
 contraria multa fecit. Philosophi pro maximis monstris habent
 hircoceruos. Tales Hircoerui sunt, qui omnes, aut certè plu-
 res religiones volunt coniungere; & vt villas, agros, arces, di-
 gnitates assequantur, aut conferuent, apud Catholicos Catho-
 lici, apud Lutheranos Lutherani sunt; veri Polypi, & opum
 causa omnia credere parati, quæ ne detrimentum capiant, ar-
 templa, monasteria, religio, omnia sacra negliguntur, vendun-
 tur, destruuntur. 4. Religione pro titulo dumtaxat habita; &
 neque cetera vitia metuuntur. Hinc mirum non est, si idem
 fuit aded superbus, honorum, gloriæ, pomparum appetens, &
 ambitiosus, vt miris strophis Hircanum regem loco moueret,
 ipseque solum eius adipisceretur. Nomen autem sibi facere
 conatus est, magnificis, intra & extra ciuitatem, ædificijs; con-
 uuijs regijs; sumptibus immodicis; profusione pecuniarum in
 K k exteros,

exteros, ob quam subditos tyrannicè pressit; à quibus etiam velut Deus aliquis haberi voluit. Vnde Cæsar & Agrippa dicere solebant: *Herodis liberalitatem esse regno suo maiorē, consumpturamq; omnia, si vel Syriam & Ægyptum possideret.* Ob hanc superbiam originis illum suæ puduit. Nam ex mancipio Antipatro natus voluit videri nobilissimus. Qua de causa, ne quisquam alius, in toto regno stemma suum posset probare, omnes libros stemmatarum, qui erant in templo, iussit exuri. Et inuenit adulatorem Nicolaum Damascenum, qui lib. 1. cap. 8. scriberet, (& habuit Scaligerum assentatorem) illum è præcipuis Iudæorum descendisse; cum constaret, eum ex Philisthæis, vel Idumæis, semi-Paganis & semi-Iudæis ortum esse. Quod cum nonnulli ei exprobrarent, morteluerunt. Ita nouis & superbis Thraasonibus dolet, audire originis suæ obscuritatisque veritatem. 5. Superbia magnis sumptibus indiget. Sumptus avaritia cōquirat. Hinc & Herodes subditos, quibuscumque titulis potuit, spoliavit. Tributa noua, telonia, multas, confiscationes bonorum, & mille modos pecuniæ faciendæ excogitauit. Quàm primùm regiam urbem Ierusalem occupauit, iussit cimelia & omnem ornatum regium comportari; itemque omne aurum & argentum diuitum; quod sibi in thesauros rapuit. Quin eò processit, vt ipsa Dauidis & Salomonis sepulchra aperiret, & in illis pecunias quareretur. Vnde clamor viduarum, pupillorum, & totius populi ad cælum ijt, & vindictam experijt. 6. Nec in superbia dumtaxat nutrimentum magnam profusionem fecit, sed etiam in luxum & luxuriam. Præter adulteria, stupra, & raptus, ab alijs decem, à Iosepho saltem nouem vxores habuisse memoratur. Prima fuit Dore, quam duxit antè, quàm rex esset, sed rex factus, ob vilitatem generis, à se eiecit; superinducta Mariamne regio sanguine oriunda; quam ita amauit, vt præ amore sæpe videretur insanire. Ex prima Antipam, è secunda Alexandrum & Aristobulum ac duas filias Salampio, & Cypro suscepit. Ex tertia vxore Malthaces Samaritana Archelaum, Antipam, & filiam Abympiadem habuit. E quarta Cleopatra Herodem & Philippum. E quinta Pallæsclauon dicta Phasellum. E sexta Phædra filiam Roxanem. E septima Elpide filiam Salomon.

Octaua

Octava sororis, nona fratris erat filia; adeò nullam habuit sanguinis aut cognationis reuerentiam. Decima Mariamne Simeonia alium illi Herodem peperit. His omnibus non contentus, multa in matronas & virgines nobilissimas violenter & flagitiosè fecit; intra matrimonia duos incestus, extra adulter & stuprator.

7. Inter facinora eius maximè eminuit immanitas, & tyrannis, multis homicidijs testata. Sceptum & regnum ad tribum Iudæ pertinebat. Hinc ad sui regni firmitatem omni studio stirpem illam funditus conatus est eradicare. Quare etiam, per insidias, tres regij stemmatis juvenes Antigonum, Aristobulum, & Hircanum, ad quos jus regni spectabat, cum omnibus amicis & fautoribus interemit. Utque adeò ferox fuit, ut conjugem suam antè charissimam, Mariamnem, matremque eius Alexandram, regias ambas matronas, jussit necari. Quin, ob falsam suspicionem, quasi regno ipsius infidiarentur, duos nobilissimos filios suos Alexandrum & Aristobulum mandavit strangulari, eademque opera & causa, præter alios quàm plurimos, etiam trecentos Centuriones, & duces. Post hæc tragicum illud facinus commisit, in innocentibus Christi causa contrucidandis, quorum quatuordecim millia fuisse memorantur. Inter quos etiam minimum natu filium suum jussit jugulari. Qua de causa Augustus Cæsar, teste Macrobio, dixit, *malle se esse Herodis portum, quàm filium*. S. Petrus Episcopus Alexandrinus, & martyr in suis regulis Ecclesiasticis scribit, Zachariam Sacerdotem, occasione huius infanticidij, quòd à nece quæsitum filium Ioannem Baptistam subtraxisset, ab eodem Herode inter templum & altare occidi jussum; effugit enim filius cum matre Elisabeth, non quòd edicto Herodis includeretur Ioannes, qui nec in Bethlehæm, nec in sinibus eius, sed in montanis Iudææ, in domo paternæ alebatur: sed quòd Herodes ea suspitione nati regis Iudæorū vehementer exagitatus esset, cum enim ad aures eius pervenissent admiranda illa, quæ in conceptione & natiuitate Ioannis contigissent, eum Christum esse ratus, sicut & Iudæi postea errore lapsi, ipsum speciali mandato necari jussit, ut se ea suspitione liberaret, tantoque de regno sibi non eripiendo securior esset.

esset. Quin etiam postea alium suum filium designatum regni successorem Antipatrum, iussit in carcere per satellitem occidi. Quare & uxorem, & quatuor suos filios è medio sustulit. Iudam Sariphæi filium, & Matthiam Margalothi (qui putantur à Baronio fuisse illi Legisperiti, qui Magis Hierosolyman venientibus consulti responderunt, Christum in Bethlehem nasci,) & juvenes circiter quadraginta præstantissimos, ob dejectam è templo auream aquilam, viuos exussit. Denique nullam amplius sa-

Ioseph. li. 17.
cap. 8.

lutis spem superesse sibi intelligens, Hierichuntem reuersus est, ubi atrabile pragrauante, eò immanitatis prolapsus est, ut facinus animo conciperet longè atrocissimum. Nam cum è tota ditione nobiliores Iudeorum ad eum conuenissent, euocati minaci edicto pœnam capitis intentante non parentibus, infensus ex equo sine fontibus, siue innoxijs, uniuersos conlusit in circo. Accita deinde Sælonæ sorore, maritoq; eius Alexa, ait instare sibi terminum vita, succumbenti tantis doloribus: quod quidem ferendum esse, quando iuxta communem mortalinum sortem accidat. Illud permolestum esse, si carendum sit extremo honore luctûs, qui debeatur regibus. Non enim ignotam sibi esse Iudeorum mentem, quòd optatam suam mortem letis accepturi sint animis: quandoquidem vel à viuente etiam tum non abstinuissent contumelias. Sed illorum esse officij, leuamen aliquod presentis huius doloris decernere, nam si assensum consilio suo præbeant, fore suum funus longè quàm aliorum regum honoratius, & manibus suis gratius, omnibus per totam ditionem non fictè lugentibus. Ergo quam primum viderint, se exhalasse animam, debere eos clausam Circo nobilium multitudinem cingere militibus, ignorantibus etiam tum suum obitum, non priùs vulgandum, quàm mandatum executi sint; jubere deinde, ut circumuentos vnà omnes jaculis configerent. Quibus hoc modo cassis, duplicem se eis habiturum gratiam, vel quòd mandatorum fuerint memores, vel quòd obitum suum publico luctu honorauerint. Hac ille cum lachrymis lamentabundus cognatos per mutuam fidem ac beneuolentiam, perq; omnia sacra obtestabatur, ne se extremo hoc honore fraudatum vellent, eis contra pollicentibus, daturus se operam, ut cuncta iuxta ipsius mandatum fierent. Nunc sanè, etiamsi quis præteritam eius in cognatos sanctam tribuere vellet pro incolumitate, & securitate sollicitudini, ex hac certè nouissima eius voluntate deprehendere

deve potest. quàm inhumano animo preditus fuerit: quandoquidem iamiam è vita discessurus curabat, ut ex singulis familijs vno aliquo sublato, totam gentem in luctum & charissimorum desiderium conijceret, nec lasus a quoquam eorum, nec valens eis quidquam obycere: eùm hi quibus nullum est virtutis studium, etiam inimicis tali suo tempore odia remittere soleant. Hæc Iosephus, ostendens Herodem, qui antè tot viuis atrocissimis modis occiderat, etiam post mortem, inclementissimum latronem extitisse.

Quæro jam, num Herodes plura crimina habuerit, an plures morbos? Quæro, an tam immanis bellua non fuerit cruciatu digna? Quæro, quid tu hosti tuo, qui te tam crudeliter tractauisset, faceres, si eum in tua haberes potestate? Atqui Herodes omnia, quæ commemorauimus, contra Deum designauit, à quo opes, regna & longam felicitatem acceperat; & contra illum DEVM, qui *vita & mortis habet potestatem*. Nonnè igitur Sapi. 16. 13. par fuit, vt tot innocentum sanguinem indignissimè effusum nò jam mille morbis, sed mille Gehennis vindicaret? Omnes enim ab eo spoliati, vexati, occisi ad cælum clamauerunt, & *Vindica sanguinem nostrum*, dixerunt. Sed vide mihi ineffabilem Dei bonitatem; Herodi tot sceleribus cooperto, tot morbos misit, non tam in poenam, quàm in medicinam. Ex morbis suis cognoscere poterat, quantum alijs dolerent iniuriæ atque cruciatus, quos eis inferebat. E morbis intelligere debebat, se à Deo flagellari. Hos dolores debebat cum inferni doloribus conferre; & inde respiscere. *Egrotauit Exechias vsque ad mortem*. 4. Reg. 20. 1. *Qui conuertit faciem suam ad parietem, & orauit Dominum*. Percussus est Saulus cæcitate, & cœpit animi oculos aperire, quia dura non nisi duris rebus franguntur. Percussus est & Herodes, sed neque vidit, quorsum percuteretur. Et est mirabile, eum vndique medicos conuocasse, medicinas quæsiuisse; isse ad acidulas, ad thermas, ad Callirhoen, nihil neglexisse eorum, quæ pertinebant ad sanitatem recuperandam; nec tamen illi, inter tot dolores, vllam vmquam de salute animæ suæ incidisse cogitationè; neque confugisse ad lachrymas, quæ sunt saluberrimum balneū animæ pœnitentis. Potuerunt igitur meritò Angeli, & ipse Deus dicere: *Cur animus Babylonem, & non est sanata: derelinqua-* Ierem. 51. 9.

VI.

mus eam, & eam usque, in terram suam: quoniam peruenit usque ad calos iudicium eius, & eleuatum est usque ad nubes. Quare iustissimam Dei sententiam damnatus est ad æternos ignes, qui quadraginta iuuenes, amore legis profanam de templi porta imaginem securibus deiicientes, unam cum magistris suis, iniustissime exussit. Nam & hi, & tres regis pueri, ad quos regnum spectauerat, & trecenti duces, & quatuor filij, & iunx Mariamna, & quatuordecim millia puerorum innocentum, & denique tota nobilitas Iudæorum, eum morientem, sagittis confixa, ad Dei tribunal comitata, & quotquot ab eo pressi, aut spoliati sunt, accusauerunt, & vindictam appetierunt. Iuste igitur & morbis afflicus est, & quia morbis non fuit correctus, in stagnum ignis ardentis missus, cuius sentire principium, in hac vita, coepit, ut fumo flamma continuaretur:

VII.

At quid nos Herodem miramur talia passum, & non emendatum? Nos ipsos & nostra tempora miremur. Plena sunt omnia miseris, bellis, & calamitate. Neque iam homines tantum peculiariter male habent; sed etiam totæ vrbes, prouinciæ, regna ægrotant. Premuntur ciues egestate, ij, qui in pagis sunt, à milite, Principes ab hoste. Spoliantur templa; deseruntur rura; metuuntur proelia semper noua; & nouæ clades;

Presentemq; viris ostentant omnia mortem.

Quid igitur? num DEVM accusabimus? num crudelem vocabimus? num dicemus iniustum? aut flecti nescium? Nequaquam. Sed potius nostra delicta cum Herodis comparabimus, & inueniemus diuinæ iustitiæ mille causas dari, ut famem, pestem, bellum, & omne malum nobis immittat. 1. Herodes non negotia sua religioni, sed religionem negotijs accommodauit, iam Iudæus, iam Idumæus, prout horum sibi, aut illorum poterat gratiam conciliare: & vel patris exemplo circumcidi se est passus, regni causa. O quid iam non homines patiuntur, ut regnent? *dummodo integra mihi maneat corona, circumcidatur Ecclesia; pereat religio, maneat ditio.* Postquam enim antiquata est philosophia Iauelli, schola nunc regnat Machiaulli, cui cordi est, non pie, sed quietè viuere. Olim virtus primas habebat, nunc honestas facta est ancilla utilitatis, Et quid hæc in aulis quaerimus?

mus? in ipso vulgo multos Herodes est inuenire, qui quoties dominum, aut locum, toties & religionem mutant. Quàm leuis est in fide, qui, cùm se Catholicum profiteatur, vt possit tempore Quadragesimæ vesci carnibus, ad hæreticos migrat? Quasi opifici nimis vilis sit mensa, in qua oluscula, pisa, & pulmenta dumtaxat apponuntur? At viribus indigent? Tres pueri, cibo regio contempto, leguminibus vescabantur, & erant robustiores reliquis, quibus saginandis fercula delicatissima de mensa regis apportabantur. Et qui olim in deserto carnes petierunt, coturnicibus saturati mortui sunt. *Adhuc esca eorum erant in ore ipsorum, & ira Dei ascendit super eos,* Eleazarus senex porcinas carnes, ne simulando quidem volebat manducare, licet ea simulatione supplicium grauissimum euadere, & vitam seruare potuisset. Nunc plurimi, vt possint carnibus vesci, simulant se ægrotare. O quàm infirma est fides vestra? quàm citò de dogmate ad dogma transitur? 2. Quid dicam de artibus, quibus alij loco mouentur, vt vel indignissimi promoueantur? 3. De superbia, de affectatis titulis, de præcedentia, & primatufessionis, de Thrasonismo, & jactatione, nullus esset dicendi finis. 4. Quemadmodum & de avaritia, fraudibus, de spoliatione, & furtis, & dolis, & sexcentis nouis modis pecuniæ cogendæ, eliciendæ, extorquendæ. In Davidis & Salomonis sepulchris Herodes pecuniam quæsiuit. Iam vtique etiam mortui spoliantur, quando euertuntur eorum testamenta; priuantur hæredes, euertuntur piæ foundationes. 6. Luxuria, si vniquam est grassata, profectò jam vbique licentiosè vagatur. 7. Sed fortasse deest nobis Herodis crudelitas? Nequaquam. Quot homines non regni, sed vnius nummi causa inuaduntur, percutiuntur, occiduntur? Nec milites hoc dumtaxat faciunt, sed & ciues. Quoties totæ cohortes periculis temerè exponuntur? quoties ciuitates atque integri exercitus produntur? An adhuc defunt Herodes? Quin & sunt parentes, qui ipsis adhuc in vtero existentibus filijs suis non parcunt, sed eos vel intemperantiâ vitæ, vel vt ne crassæ instar vaccarum, sed graciles videantur, angusta superbia, stricturisquæ vestium suffocant, aut etiam venenis pellunt. Cùm enim tot committantur fornicationes, cur-

Psal. 77. 35.

2. Machab. 6. 18.

IIIV

tam

tam pauci extra matrimonium nascuntur infantes? nempe antè
mori, quàm nasci debent. Vt autem moriantur, nòrunt Medea
istà herbas, nòrunt aconita; & licet veræ matres sint, dum con-
cipiunt, veræ tamen etiam nouetæ fiunt, dum pariunt. De his
intelligi potest illud: *Va pregnantibus!* Væ etiam illis, qui sus-
pectas herbas, aut medicinas prægnantibus vendunt. Sunt enim
æquè illi, ac matres, homicidæ; peiores ijs, qui dant arma fu-
riosis. Qua in re sunt etiam Herode ipso longè sæuiores. He-
rodes occidit natos, isti nondum natos. Herodes occidit eos, à
quibus regno suo metuebat, isti regno suo ab his in vtero exi-
stentibus non habent, quod metuant. Herodes occidit pueros
Bethlehemiticos, & martyres fecit. Itaque eis plus dedit, quàm
abstulit: nam pro mortali vita consecuti sunt immortalē. Isti
& istæ parentes filijs suis vitam & hanc auferunt & sempiter-
nam. Baptismo enim eos vnà priuant & cælo. An non igitur
Herode & Nerone, & Busride, sunt truculentiores? tigride, &
quouis Leopardo immaniores?

VIII.

Et adhuc dubitamus, cur Deus nobis mala immittat? cur
pacem differat? cur bella non sinat debellari? cur morbum post
morbum sinat grassari? Punit nos Deus: & iustè punit. Immò
monet, vt intelligamus, nos deliquisse, & medicinam quæra-
mus, atque ad pœnitentiam confugiamus. Hoc malis istis, quæ

Jerem. 35. 15. nos premunt clamat: *Conuertimini vnusquisq; à via sua pessima,
& bona facite studia vestra.* Multa mala fecit Herodes, grauiora
mala perpetravit, remisisset ei omnia Deus, si ictus sapuisset, si
ex corde suo pœnitentiam egisset. Multa mala fecimus & nos:

Ezech. 33. 12. si pœnitentiam agemus, omnia nobis remittentur. *Impietas im-
pij non nocet ei, in quacumq; die conuersus fuerit ab impietate sua.*
Facile pacem, facile immunitatem à lue obtinebimus Deo recon-
ciliari. Qui autem reconciliari non vult, exemplo Herodis, bis
miser erit. Nam & hæc mala cogetur sustinere, &, quia ijs
non corrigitur, ibi ad Herodem, eum secuturus, quem imita-
turus. Ne igitur ita nos sinamus à vanitate exacerari, & rebus
terrenis obrui, titulis, diuitijs, luxurijs, odijs, vindictæ cupidi-
tate immergi, vt icti non sapiamus, & pœnitentiam non aga-
mus; sed clamemus in calum, & miserebitur nostri Dominus. Est
quidem

1. Machab 4.
10.

quidem iustus Dominus, & iustitias dilexit, sed etiam longanimis, & multum misericors. Misericordia enim & ira est cum illo. Potens exoratio, & effundens iram: secundum misericordiam suam, sic correptio illius hominem secundum opera sua iudicat. Clementer iudicat, quem in hoc mundo iudicat. Paternè plectit, quem morbis plectit. Quare etiam, ut pater monens, dixit: *Qui delinquit in conspectu eius, qui fecit eum, incidet in manus medici.* Quis morbi & corporis dolores sæpe sunt supplicia impietatis. Qui enim nostri corporis author est, & Dominus, nostræque sanitatis moderator, si videt nos corpore viribusque abuti, & vires adimit, & sanitatem, ut vinculis dolorum constrictos, & compedibus imbecillitatis detentos, & lecto affizos, tamquam cippo alligatos, tradat tortorî.

C A P V T XXVI.

Decimam Morborum causſam esse Gloriam Dei, cuius non solum iustitia, sed etiam potentia, aliâq. attributa, ex humanis miserijs, tam allatis, quam sublatiſ, elucēt.

Vbi peccata sunt, & supplicia desunt, deest quoque iustitia; hæc enim exigit, ut tam poenæ sceleribus, quam virtutibus præmia stantur. Quæ præcipua laus est boni gubernatoris. Pertinet igitur ad Deum quoque, qui est Mundi & Rector, & Iudex, ac proinde ita à Rege describitur: *Dominus in templo sancto suo, Dominus in celo sedes eius. Oculi eius in pauperem respiciunt: palpebra eius interrogant filios hominum. Dominus interrogat iustum & impium: qui autem diligit iniquitatem, odit animam suam, diligit enim poenas, quæ iniquitatem sequuntur.* Itaq; additur: *Pluet super peccatores laqueos: ignis & sulphur, & spiritus procellarum, pars calicis eorum. Quoniam iustus Dominus, & iustitias dilexit: aequitatem vidit vultus eius.* Magnificè ergo laudat Mundi Monarcham, qui in ipsis periculorum laqueis, in igne tribulationis, in dolorum procellis, in calice denique amaritudinis huius vitæ, iustitiam eius agnoscit & prædicat. Hæc est gloria Conditoris; iustè eum punire, quoscumque punit. Quod

L I

Psal. 10. 8.
Psal. 102. 8.
Eccli. 16. 12.

Eccli. 38. 15.

I.

Psal. 30. 5.

III